

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 08 Haziran 2012
Nr. Ref.: RK248/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava No: KI 30/10

Başvurucu

Belkize Mustafa

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin A. nr. 852/2009 sayı ve 24 Mart 2010 tarihli kararının Anayasaya uygunluk denetimi başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Ivan Čukalović, Üye
Gjyljeta Mushkolaj, Üye
Iliriana Islami, Üye

Başvurucu

1. Başvurucu, Priştine Mukimi Bayan Belkize Mustafa'dır.

İtiraz edilen karar

2. Başvurucu Kosova Yüksek Mahkemesi'nin A. nr. 852/2009 ve 24 Mart 2010 tarihli kararına itiraz etmiştir.

Hukuki dayanak

3. Başvuru Anayasa'nın 113.7 ve 21.4 maddeleri, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 46, 47, 48 ve 49. maddeleri ve Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56.2 kuralına dayandırılmıştır.

Başvurunun konusu

4. Başvurucu, Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın 3. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik] ve 51. maddesinin [Sağlık Güvenliği ve Sosyal Güvenlik Hakkı] ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Başvurunun Mahkeme'deki seyri

5. Başvurucu 7 Mayıs 2010 tarihinde Mahkeme'ye başvurmuştur.
6. Mahkeme Başkanı 14 Eylül 2010 tarihinde Üye I. Ćarkalović'i raportör yargı olarak görevlendirmiş, üyeler Iliriana Islami, Gjyljeta Mushkolaj ve Robert Carolan'dan oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni tayin etmiştir.
7. Mahkeme 11 Aralık 2010 ve 14 Ocak 2011 tarihlerinde Çalışma ve Sosyal Refah Bakanlığına (ÇSRB) gönderdiği bildirimlerde konuya ilişkin açıklama talebinde bulunmuştur.
8. Mahkeme ÇSRB'nin cevabını 18 Ocak 2011 tarihinde almıştır.
9. Ön İnceleme Heyeti 16 Mayıs 2011 tarihinde raportör yargıcın raporunu inceledikten sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların özeti

10. Çalışma ve Sosyal Refah Bakanlığı Kosova Emeklilik İdaresi Departmanının (bundan sonra: EİD) 21 Ekim 2005 tarihinde çıkarttığı bir kararla geriye dönük olarak 1 Ocak 2004 tarihinde geçerli olacak ve aylık kırk (40) avro ödenecek şekilde başvurunun maluliyet emekliliği hakkı tanınmıştır. Kararda, Bayan Mustafa'nın 3 yılın sonunda Bakanlıkça davet edilip kararın gözden geçirileceği belirtilmiştir.
11. ÇSRB EİD 12 Temmuz 2007 tarihinde sağlık komisyonunun başvurusuda kalıcı maluliyetin bulunmadığı değerlendirmesine dayanarak başvurunun maluliyet emekliliği dilekçesini reddeden bir karar çıkartmıştır.
12. ÇSRD EİD evrak, itiraz dilekçesi, ilk ve ikinci derece sağlık komisyonlarının raporlarını inceledikten sonra Bayan Mustafa'nın maluliyet emekliliği hakkında yararlanma için gerekli kıstasları yerine getirmediğini tespit etmiş ve bunun sonucunda başvurunun maluliyet emekliliği dilekçesini reddetmiştir.
13. Kosova Yüksek Mahkemesi, evrak eksikliği ve ÇSRB'nin Yüksek Mahkeme talepleri doğrultusunda hareket etmediği için Bayan Mustafa'nın ÇSRB İtiraz Kurulu'nun 11

Aralık 2007 tarihli kararına karşı yaptığı başvurusunu onayıp Kurul'un kararını bozmuştur.

14. ÇSRB EİD Maluliyet Emeklilikleri İtiraz Kurulu Yüksek Mahkeme'nin A. nr. 1284/08 sayılı kararı doğrultusunda 5 Ağustos 2009 tarihinde çıkarttığı kararla Bayan Mustafa'nın maluliyet emekliliği hakkının tanınmasına ilişkin itirazını temelden yoksun bularak reddetmiş ve İlk Derece Sağlık Komisyonu kararının 2003/23 sayılı Maluliyet Emekliliği Yasasına (MEY) tamamen dayandırıldığı gerekçesiyle onamıştır.
15. Kosova Yüksek Mahkemesi ilgili evraka dayanarak 24 Mart 2010 tarihinde çıkarttığı A. nr. 1287/08 sayılı kararla Bayan Mustafa'nın ÇSRB İtiraz Kurulunun 5 Ağustos 2009 tarihli kararına yönelik itirazını reddetmiştir.
16. Yüksek Mahkeme aynı kararda ÇSRB'nin kurmuş olduğu sağlık komisyonlarının ilgili alan uzmanlarından oluşmuş olup KMEY'nin 3.2 maddesine uygun olduğunu, ilgili evrakın dolaysız incelemesinden başvuruçunun kalıcı ve tam maluliyetinin bulunmadığının tespit edildiğini vurgulamıştır. Netice itibariyle Mahkeme, Bayan Mustafa'nın maluliyet emekliliği hakkı için KMEY 3. maddesinde belirlenen kıstasları yerine getirmediğini tespit edip ÇSRB EİD'nin başvuruçunun itiraz başvurusunu reddettiğinde maddi hukuku yerinde uyguladığını tespit etmiştir.

Başvuruçunun iddiaları

17. Başvuruçunun, Anayasa'nın kanun önünde eşitliği güvence altına alan 3. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
18. Başvuruçunun, Anayasa'nın sağlık hizmetleri ile sosyal güvenliğin yasa ile düzenlendiğini belirleyen 51. maddesinin de ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Başvurunun kabul edilirliliğinin değerlendirilmesi

19. Başvuruçunun başvurusu hakkında bir karara varabilmek için Mahkeme'nin öncelikle Anayasa'da belirlenip Yasa ve İçtüzük'te ayrıntılı olarak açıklanan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini görüşmesi gerekmektedir.
20. Mahkeme, bu doğrultuda İçtüzüğün 36.1(c) kuralını hatırlatmak ister. Söz konusu kural şunu belirlemiştir: *Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir: Başvuru açıkça temellendirildiği zaman.*
21. İçtüzüğün 36.2 kuralı şunu belirlemiştir:

Mahkeme, açıkça temelden yoksun başvuruları şu kanaatlere vardığında reddeder:

- a) *Başvuru ilk görünüş ispatına göre gerekçelendirilmediği zaman;*
- b) *Sunulan maddi unsurların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerekçelendirmediği zaman;*
- c) *Mahkeme, başvuruçunun Anayasa ile güvence altına alınmış anayasal haklarının ihlal edilmediğini tespit ettiği zaman;*
- d) *Başvuruçunun kendi iddiasını yeterli şekilde kanıtlayamadığı zaman.*

22. Mahkeme, başvurucuların iddialarını desteklemek için ilk görünüş ispatı türünden bir delil sunmadıklarını tespit etmiştir (bkz. *mutatis mutandis*, 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı ve Vanek – Slovakya Cumhuriyeti 53363/99 başvurusuna ilişkin 31 Mayıs 2005 tarihli AİHM kararı).
23. Anayasa'ya göre Anayasa Mahkemesi, hukuk mahkemelerince alınan kararların ele alındığı temyiz mahkemesi olmadığını hatırlatır. Usul ve maddi hukukun ilgili kurallarını yorumlayıp uygulamak ilk derece mahkemelerin görevidir. (bkz. *mutatis mutandis* Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).
24. Anayasa Mahkemesi, delillerin doğru sunulup sunulmadığını ve başvurucuya adil yargılama yapılması anlamında usullerin, bir bütün olarak ele alındığında, gerektiği şekilde uygulanıp uygulanmadığını değerlendirebilir (bkz. *mutatis mutandis*, Edwards – Birleşik Krallık 13071/87 sayı ve 10 Temmuz 1991 tarihli kabul edilmiş dava başvurusu hakkında Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun Raporu vb.)
25. Bu başvuruda başvurucular, kararlara itiraz etme ve yanlış yapıldığını düşündükleri yasa yorumuna karşı Belediye ve Bölge Mahkemeleri nezdinde dava açma imkanları sunulmuştur. Usulün bir bütün olarak ele alınmasından sonra Mahkeme, yargılama süresince herhangi bir haksızlık veya keyfiliğin olduğunu gözlemlememiştir (bkz. *mutatis mutandis*, Shub – Lituanya davası ile ilgili AİHM'nin 17064/06 sayı ve 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı).
26. Öyle ki İçtüzüğü'nün 36 (2b) kuralına göre başvurunun açıkça temelden yoksun olduğu ortaya çıkmaktadır.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 113.7 maddesi, Yasa'nın 27. maddesi ve İçtüzüğü'nün 36. kuralına dayanarak oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak REDDİNE karar vermiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Ivan Čukalović, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza